

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

A Study Of Participation In Educational Institution Administration
According To The Philosophy Of Sufficiency Economy Of Bannongkham
School Under The Phichit Primary Educational Service Area Office, Region

2

ธีรรัตน์ เมืองเหลือ* นิคม นาคอ้าย**

Theerarut Muanglua* Nikom NakAi**

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Pibulsongkram Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยขอบเขตด้านตัวแปรได้จากการสังเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ผู้แทนนักเรียน โดยคณะกรรมการสถานศึกษา 10 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 97 คน โดยใช้การสุ่มแบบง่าย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.846 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purpose of this research was to study the participation in educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy of Bannongkham school under the Phichit primary educational service area office region 2. The scope was based on the synthesis of participation in educational institution

administration according to the philosophy of sufficiency economy which consisted of four areas. The four were school management, curriculum and learning, student development activities and human resource development. The sample group was 1 school administrator, 16 teachers, 9 basic school committees, 1 monk, 3 village headmen, 10 student representatives who were appropriately selected for the purpose and 97 student parents who were simple random sampling with Krejcie and Morgan's sample size. The research instruments used for information collection was a hearing based on 5-level rating scale questionnaires which were IOC between 0.6 - 1.0, and the reliability was 0.846. The statistics used in data analysis were mean and standard deviation. The findings of this research were that participation in school administration according to the philosophy of sufficiency economy of Bannongkham school under the Phichit primary educational service area office region 2 as a whole and each aspect was at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the student development activities, followed by the educational management, curriculum and learning, and the aspect with the lowest average was human resource development.

Key Word: Participation, School Administration, The Philosophy Of Sufficiency Economy

บทนำ

ในสภาพปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็วมีความเจริญก้าวหน้าในปัจจัยต่าง ๆ จึงจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นประเทศและประชากรจึงต้องปรับตัวและมุ่งหน้ากับการพัฒนาสู่ ประเทศไทย 4.0 เพื่อการขับเคลื่อนสู่ความก้าวหน้า ที่จะสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 1) ทำให้หลายฝ่ายได้หาแนวทางแก้ไขปัญหา และแนวทางที่ทุกฝ่ายเห็นตรงกันว่าเหมาะสมก็คือ การน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประกอบการดำเนินชีวิต ซึ่งปัจจุบันนี้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติได้ ขยายวงกว้างสู่องค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีการกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้ถือปฏิบัติ ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 78 และมาตรา 83 ที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สมบัติ นพรัก, 2561 : 26)

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตทั่วประเทศ ปริยานุช พิบูลสรารุธ (2550 : 4 – 5) ได้กล่าวถึงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษา นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การบริหารจัดการงานมีประสิทธิภาพ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนา การดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่

การดำเนินชีวิต ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของประเทศ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาคือเครื่องมือของการพัฒนา ดังนั้นเมื่อมีการพัฒนาประเทศกำหนดทิศทางไปสู่สังคมแห่งความพอเพียง ระบบการศึกษาจึงต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงให้เกิดขึ้นในเด็ก เยาวชน สอนให้นักเรียน นักศึกษา ตระหนักถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ฝึกให้มองการไกล เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง แสวงหาความรู้ใหม่ๆ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ใช้สติปัญญาในการทำงาน ที่สำคัญแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นให้เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่นแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549 : 227 - 228) จะเห็นได้ว่าแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกนำไปใช้บูรณาการกับทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เรียน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550)

สถานศึกษาพอเพียง เป็นสถานศึกษาที่จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ บริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชน ในระดับ ครอบครัว ชุมชน รัฐ ทั้งนี้ บริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 4) ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2563 จนถึงปัจจุบัน

อาจกล่าวได้ว่าการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในการทำงานที่ร่วมมือกันของทุกฝ่าย ตรงตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข และมาตรา 8 (2) กล่าวว่า ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 3 - 4) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครู พระภิกษุสงฆ์ และชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุตามเป้าหมาย

ทั้งนี้ ปัญหาการมีส่วนร่วมที่ผ่านมา พบว่า โรงเรียนบ้านหนองแถม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีการดำเนินงานขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ยังดำเนินงานไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน และงบประมาณในการขับเคลื่อนของสถานศึกษา จากจำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ้านหนองแถม จำนวนทั้งหมด 132 คน จากชุมชนในตำบลบึงนารางจำนวน 3 หมู่บ้าน (โรงเรียนบ้านหนองแถม, 2564) ทำให้สภาพการบริหาร

สถานศึกษาไม่มีความสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนบ้านหนองแถม นำไปเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแถม จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระภิกษุสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน นักเรียน 131 คน ผู้ปกครองนักเรียน 131 คน รวมทั้งหมด 293 คน (โรงเรียนบ้านหนองแถม, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระภิกษุสงฆ์ ผู้ใหญ่บ้าน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแถม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครู 16 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ผู้แทนนักเรียน โดยคณะกรรมการสภานักเรียน 10 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 97 คน ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน รวมทั้งหมด 137 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43 - 45)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบริหารจัดการศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา พระภิกษุสงฆ์ นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองแวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย

2) ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามทางแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) และส่งรับด้วยตนเอง จำนวน 137 ฉบับ

3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลเข้าระบบในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยครั้งต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับ

2) นำข้อมูลเข้าระบบในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3) การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายขั้นตอน กำหนดการแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence)

2) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3) สถิติที่ใช้วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแถม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม

ขั้นตอน	การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	n = 137		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.42	.583	มาก	2
2	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	.557	มาก	3
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.45	.648	มาก	1
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.39	.558	มาก	4
รวม		4.42	.587	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .587) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สูงสุดเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .648) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = .583) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .402) และอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตาราง 2 ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวม

ขั้นตอน	การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	n = 16		n = 10		n = 4		n = 10		n = 97	
		ครู		ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา		พระภิกษุสงฆ์และผู้ใหญ่บ้าน		คณะกรรมการสถานักเรียน		ผู้ปกครองนักเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.30	.588	4.59	.595	4.50	.584	4.36	.562	4.36	.587
2	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.42	.545	4.51	.515	4.50	.576	4.49	.565	4.25	.585
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.40	.658	4.40	.655	4.53	.535	4.51	.659	4.42	.688
4	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.33	.550	4.50	.553	4.45	.525	4.42	.565	4.25	.595
รวม		4.36	.585	4.50	.579	4.49	.555	4.44	.587	4.32	.613
ระดับ		มาก		มากที่สุด		มากที่สุด		มาก		มาก	
ลำดับ		4		1		2		3		5	

จากตาราง 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวม พบว่า ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา สูงสุดเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .579) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ พระภิกษุและผู้ใหญ่บ้าน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = .555) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด คณะกรรมการสถานักเรียน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .587) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ครู ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .585) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .613) และอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผู้วิจัยนำผลการวิจัย มาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา พระภิกษุสงฆ์ คณะกรรมการสถานักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและให้ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาก ซึ่งเป็นด้านที่มีการส่งเสริม พัฒนากิจกรรมที่ลงสู่ผู้เรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการสนับสนุนคณะครูและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมดำเนินกิจกรรมในทุกกิจกรรม และนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับ พิชามณฐ์ แซ่จั่น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมากในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับปานกลางในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ตามลำดับ และสอดคล้องกับ เกวลียัมประเสริฐ (2563) ได้ทำการศึกษา สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษา สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงโรงเรียนบ้านหนองแวงยังขาดการส่งเสริมให้บุคลากรมีการแสวงหาความรู้ ประชุม อบรมสัมมนา หรือศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรขาดการจัดกิจกรรมที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์กับกิจกรรมอื่นๆ และชุมชนอาจเห็นว่าการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น จึงไม่เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สอดคล้องกับ พิชามณฐ์ แซ่จั่น และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561) ได้ทำการศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในลำดับต่ำสุด

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลการศึกษาดังนี้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านหนองแวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 จากการศึกษาวิจัยสะท้อนให้เห็นจุดด้อยในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญของการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

1.3 หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุก ระดับชั้นให้หน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่ สอดคล้องกับนโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุก ระดับของ กระทรวงศึกษาธิการ

1.4 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างและพัฒนาระบบการใช้ วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น หาและใช้แหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5 ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการแสวงหาความรู้ ประชุม อบรมสัมมนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะครู ผู้บริหารควรสร้างความ ตระหนักถึงความสำคัญในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

1.6 สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรม การเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษา พอเพียง)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการเรียนรู้**. *การศึกษาราย สัปดาห์*, 7(315), 340.
- เกวลี ยิ้มประเสริฐ. (2563). **สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษา สู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต)**. คณะ ศึกษาสาส์ตร มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตินา แหมมณี. (2558). **ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การสอนกระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทศนา แหมมณี. (2559). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปริยานุช พิบูลสรารุช. (2550). **เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในการต้นการศึกษา**. สืบค้น 25 เมษายน 2565, จาก http://www.nfo.go.tv/file_upload/Foo18.ppt.
- พิชามญฐ์ แซ่จัน และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. (2561). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พิณสุดา สิริธรรงศรี. (2558). **แก่นการจัดการศึกษา ชุดโครงการการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : การศึกษาเพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: DPU Coolprint มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2560). **ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม**. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/629865>. (วันที่ค้นข้อมูล : 22 เมษายน 2565).
- สมบัติ นพวัฏ. (2561). **ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาศาสตร์การบริหาร**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมบัติ นามบุรี. (2562, มกราคม - เมษายน). **ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์**. *วารสารวิจัยวิชาการ*. 2(1): 183 - 197.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เสาวนีย์ เดือนเด่น, จุไรรัตน์ พงษ์ไพโรจน์, อารยา สายยิ้ม, จิระพงษ์ ชูศรี. (2558). **การมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.